

702.XV.6.41.

А. Ф. Богдамов.

ЖЕНЛЫ ЕСКӨМ (религіја).

Сыктывдин кар.

1925 во.

14 3 18 14

af-3

Ko

2-

J

Коми-3

2-731

А. Ф. Богданов.

336

ЈЕНЛЫ ЕСКӖМ

(релігіја).

• Сыктывдін кар.

1925 во.

Ленинская серия.

А. Ф. Богданов. „Религия“.

Типография Коми Издательства, г. Устьысольск.
Тираж—2000. Зырлит №.488

Кывпырас.

Муна өтчыд вичко-бердті, адза кык нывбабабс. Кыкнаныс зев јона пернапасагөны, копрагөны да өттор-мөдтор мыжкө вомулас шуалөны.

—Буракө јенлы кљонгөны (кевмөны),—думышти.
-- Час-жө, мса, на-дінө ветла.

Матыштчі на-дінө дај куті јуагны: „мыј-нө ті тані вөчанныд?“

Нывбабајас, мевг повзыштиг-моз, кутісны меным виставлыны-лыс-өдлыны: өтыс герам-пыр, мөдыс гінва-пыр.

—Лөгыд-жө өні меным лоө овны—шуө гералыг нывбаба:--Вөлі менам дас челаф да бур јенмөј, југ-ыд-шондиөј, богтіс со төнлун *) ас-ордас којмөдөс-һин. Тајө бурсө меным јенмыд вөчө сөмын радејтөм-куза, менам кевмөм-куза. Кызі-нө сегга, ескө, шуан јен-пө абу, да сылы он кевмы?.. Ем, шуа, јен, дај јона колө сіјөс пөчитайтны, јона колө сылы кевмыны. Сы-понда і ме талун татчө локті бур-јенмөјлы кевмыштны.—

—А меным зев гажтөм лоө овны; вөлі менам өті пі дај сіјөс-тај со менгым јенмыд богтіс. Тазі, ферт, јенмыд меным вөчө сөмын менө радејтөм-куза, менам кевмөм-куза. Накажитө-өд јенмыд јөзтө сөмын радејтөм-куза—тазі висталис бөрдые нывбаба.

Һедыр-мыгті локтіс сетчө којмөд нывбаба да зев-јона пондіс бөрдны, гінваыс киггө, гөгылтчө чу-

*) Төрыт.

жөм-кузтаыс аңкыщ-моз.— „Ок-ок-ок!.. јенмөј“, лыд-
дөдлө гора.

Ми ставным чујмим: мыј-нө тајө лоөма, бур аңыс,
кущөм „страгт“ јенмыс сылы петкөдлөма?

Вөлөмакө,—кагаыс кулөма.

—Јен-тај мырфдис со менгым мед-бөрја кагаос!—
бөрдиг-моз шуис нывбаба.

—Мыјла омөла кевман?—шуисны воzza-кык-баба.

—Мыј верми-тај, егкө, кевми-жө-da, суис-тај со
грекыд.

—Ферт, суас, јенмыдлы-өд зев секыд угөдитныд;
он куж кызі колө сылы вөчны—шуисны бабајас.

Та-бөрын ме і аdqі—кущөм гөкыд јенлы угө-
дитны.

Тешкод-тај јещцө вөлөма јенмыд; һекыз он куж
сы-ног вөчны. Мыј он вөч сijө і абу лада: јона кев-
ман—накажитө, он кевмы—бара накажитө.

—Гомокагтөј јенмөј, қик-жө те вөлөмыд са-код!
Саос, шылөд-көт, кучкав-көт—пыр сijө тенө сөдөдө.
Те, јенмөј, сещөм-жө вөлөмыд. Бур-јөз трубајасыг са,
мед оз гөдасны, куз-роскөн чышкөны, оз-ө поз і тенө,
„бур јенмөј“, саос-моз, чышкыштны, мед он кут те
пемыд-јөзөс јөјтөдлыны, налыг јур-вежөрсө пемдөдны.

Ме-ногөн-кө, ферт, позө: ужалыг јөзлы сыыг абу
һекущөм пөлза. Сөмын-тај өткымын јөзыс шуөны, ем-
пө јен, колө-пө сылы кевмыны. Коди мијан-пыщкыг
прав, төдлам тајө һигаса горһјасгыс. Та-вөсна ме-і
гані горһі јен-јылыг да гижі квајт јукөдөн. Јукөдјас
лоөны со кущөмөс:

1) Мыј лоө релыгija

2) Мыјла јөз кутисны верујтны,

- 3) Кодлы релігіја вајо пöльза,
- 4) Мыјла јөз öнөң-на верујтöны,
- 5) Кызї коммунистјас виқöдöны релігіја-вылö да
- 6) Колö оз релігіја.

Быд горњи-костын ми кутам ыстыгны Лъенин-јорт вiсталöм-вылö. Сijö аслас бур-вежöра-јурнас, релігіја-јылыг, кызї i мукöдтор-јылыг, зев вегкыда вiставлiс, мїжанöс велöдлiс.

Мыј лоö релігіја.

Воқыв вiқöдлам мыј лоö „релігіја“-кывјыс. Тајö кывјыс лоöма латiнскеј кывјыс-«ligare» (лигаре), либö «religare» (религаре). Лигаре, мїжан-ног, лоö-јитны, јитчыны, а „религаре“-лоö кöртавлыны. Öнi релігіја кывсертi поқö шуны—морт асö јитö, кöрталö сывкöд, кодлы сijö верујтö. Ми тöдам, морт верујтö јенлы. Сiқкö верујтыг морт кöртасö јенкöд да сiқикöн вермö корсурö сывкöд горњитны. Јонжыка морт јитчö, кöртасö јенкöд, кор сылы гöкыда овгö, кор сывлөн гөлöм-вылас, кыз шуасны, „из пукалö“. Кокњиd олöм-дырјi јенмыд дум-вылад оз зев сецöма услы. Шудтöм олöм-вылö сijö норагö јенлы. Релігіја-пыр јенлы-ескыг кöсјö кокњиdны асгыс олöмсö.

Вегкыда-кö шуны, мортöс релігіја кöрталö, дај јешцö јона, вегиг регыдөн сыв он i мын. Сецöма тенö сijö ас-дiнас топöдас—гöкыд i лолавныд лоö. Ез-öд прöста Лъенин-јортыд шулы: релігіја-пö ужалыг

јӱзӱс зев-жӱ јона лӱчкӱ, топӱдӱ... Религија-пӱ ужалыг јӱзлы ӱик опиум-код¹⁾“.

Сӱӱкӱ, религија ужалыг јӱзӱс сӱмын лӱчкӱ-топӱдӱ. Религијаид ужалыг јӱзлыг олӱмсӱ оз кокнӱд, а сӱмын јонжыка ӱескӱдӱ, пӱкӱ вайӱдӱ најӱс. Оз јурдӱд сӱјӱ јӱзӱс, а сӱмын вежӱрнысӱ јонжыка і јонжыка пемдӱдӱ. **Религија ужалыг јӱзлыг вежӱр-пемдӱдантор.** Со мыл лӱӱ религијаид.

Мыла јӱз кутӱсны верујтны.

Муид зев пагкыд, зев ыжыд. Уна ем му-вылын олыг. Емӱг і уна-пӱлӱс јӱз: роцјас, немечјас, англичанајас, китајечјас, јапонечјас, туроқјас, јеврејјас, да зев уна мукӱд-пӱлӱс-јӱз. Кӱч кодӱс на-пыщкыг ен богт, ставныс ас-ногыс кодлыкӱ верујтӱны; ставыслӱн ем аслыссама религија, аслыссама јен. Быдӱн асгыс религија ошкӱ, буржык-пыщкӱ пуктӱ, а мукӱдлыг религија вӱјпӱ. Прӱста-ӱд оз шуны: аслад-пӱ пыр буржык, јӱзыдлӱн оз туж. Сӱӱ-жӱ і тани. ӱерт, ескӱ, ставыслӱн ӱткод религијаид-да—некодлӱн некытчӱ оз туж, сӱмын-тај јешщӱ мӱда-мӱд-костас ошјыгӱны, кыӱі рака ошјыгӱ аслас „мича“ пӱӱн.

Кодлӱн бур, кодлӱн омӱль татӱни ми огӱ кутӱ венчыны—мед сы-жылыг венчӱны попјас, најӱ сыыг і ӱаӱ гојӱны; сӱмын ми јуалам: мыла јӱз кутӱсны верујтны, јенлы ескыны?

— Мыла јен лӱгӱдӱс, сы-понда і верујтӱны,—шуасны крестана.

— ӱерт сӱӱі,—шуасны попјас.

¹⁾ Опиум—быдтас (турун), сӱјӱс курӱтӱм-бӱрын јурьд јона дурмӱ.

— Кыңи-нө сөгга—шуасны код-сурө велөдчөм жөз.

— Јен вөчис мортөс дај щөктис сылы кевмыны— шуасны уна мукөд.

— Ез јен вөч мортөс, а мортыс вөчис јенмөс; ачыс морт заводитис кевмыны, ас-полөм-вөсна—шуасны код-сурө.

Ташөм горнијасгыс адхам: өти кывјө религија-јылыг жөзыд ез-на воны, јона-на мөда-мөд-костас вензөны. Вот, ескө, өни мијанлы төдны, коді на-пыщкын прав; колө корены мијанлы бур сурда, медым сижө веккыда та-јылыг висталис.

Сещөм бур сурда-пыдди сөмын позө богтны асыным олөмс. Олөмыд мед лучки, мед веккыда мијанлы быдтор-јылыг висталө. Висталас веккыда і религија-јылыг.

Мортлөн олөм му-вылын зев-нын важга. Öнија морт важга мортыг јона-нын торјалө; абу өткод налөн і олөмыс. Мыј вөлі важөн, өни унатор-нын абу; мыј ем өні, унатор ез вөв важөн. Олөм мунө воқө дај вежө, пыр вылыг-вылө пангө. Асгыс-олөмсө морт панө ачыс, кыңи сижөс велөдө олөм опытыс¹⁾.

Олөм панны мортлы зев гөкыд, нинөм оз гетчы сылы прөста, ужавтөг, пыр лоө вермасны приодакөд (му-вакөд). Приодакөд вермасны быт лоө, көсјан-кө овны; быт лоө ужавны, он-кө көсјы кувны. Сөмын ужалөмөн морт перјө муыг-ваыг аслыс пөтлун. Прөста-өд оз шуны: „Он-кө ужав, регыд коктө нужөдан“.

Медөа гөкыд вөлі панны олөмтө мед-воқза мортлы, дикарјаслы, кыңи өни шуөны. Налы зев вөлі гөкыд перјыны аслыныс кынөмпөтсө, омөлөг вөліны налөн ужалан көлујјасыс. Öткө, пыр, коңөрјас, полисны

¹⁾ Овны велалөмыс.

щыг-понда кулөмыг. Мөдкө,— природаны тешкод: жүг-жалө да гымалө, пемдылө да жүгдылө, зерө да кобө, кор төла, кор лөң, кор пөг, кор көзыд, да јешщө-на унатор. Тажө быд морт адзө, а гөгөрвоны—мыјла сиз вөчгө,—ас-омөл вежөрөн оз вермы. Сылы кажитчө, бытө кодкө тајө став-вылас ем ыжыд, аслысгама өла (вын). Сижө ыжыдыс і вөчө гым-зер, төв да мукөд-тор; вермас вөчны мортлы бур і омөл.

Морт ас-полөм-вөсна пондас төждыгыны кызкө-мыјкө „вынлы“ гөлөм-вылас воны, пондас быд-ногөн сылыг милост корны.

Та-серти поэо шуны: мед-возз религіја паніс природаны полөм-вөсна. Богтам-көч өнија олөм: пыр-і адзан, кызі религіја боггөма полөмыг. Ме чајта, уна-өн адзывлід јөзлыг пыжө пукгөм. Гыа-дырји ју-сајө вујигөн пыжө пукгіг-моз пырыг-пыр пернапас чөвтөны да шуөны: „бласлө крістос“.

Пернапасагөны сөмын вөјөмыг полөм-вөсна. Богтам гымалөм. Кор жүгнитас-гымыштас—пырыг-пыр-жө јен-нога морт кутас пернапасагны; пырыг-пыр-жө сижө думыштас кущөмкө өла-јылыг, вына-јылыг. Мыјөн прөјдитас лок-кымөр да оз кут чардавны-гымавы, морт бытө ловчыштас, пырыг-пыр гажмас. Тајө бара-жө мјанлы петкөдлө: јөзыд кевмөны зк полөм-понда. Јешщө тащөм пример богтам: војна-вылын (коді вөлі сені сижө ачыс төдліс), кор кылө снарад лок-төм-шы, салдатјас ставыс лөңласны да заводитчасны пернапасагны, мед, егкө, снарад оз на-вылө уг. Мыјөн-тај снарады прөјдитас, ставыс четчыштасны да лөгыдк „гөстінеч“ сылы мөдөдасны, јортчыштасны.

Тажө бара-жө мјанлы висталө полөм-јылыг. Унатор-на јешщө, ферт, поэо індыны тајө висталөмсө

дорјом-куџа, мыј „јоз верујтны кутісны полѳм-вѳсна“. Сѳмын, ме чајта, вісталѳмыс тырмас-нын. Мыј-ѳд он богт: віџалѳм, гугагѳм, когагѳм, вѳрса, васа дај мукѳдтор ставыс полѳм-вѳсна. Љеын-јорт шуліс: „џікар-кѳ оз вермы вермагны пріподакѳд, пондас верујтны јенлы, чѳртлы, да мукѳдторлы. Сылѳн вынтѳм-луныс (бессилие) чужтѳ верујтѳм“¹⁾.

ѳні мі аџам јѳз кутісны верујтны полѳм-вѳсна. Аслысгама-гіласѳ јѳз кутісны шуны јенмѳн. Воѳѳ олігѳн уна-пѳлѳс јен-на вежгыліс налѳн.

Уна-пѳлѳс јенлыг мѳрт корліс мілѳгт. Кымын пѳлѳс лоі јѳз, сымын-жѳ лоі і јен, дај јешѳѳ мукѳд јѳзыслѳн разнеј пѳлѳс-на. Сіџ-жѳ-пѳ і комі јѳзыд уна-пѳлѳс јенлы кевмылѳмаѳс. Коркѳ вѳлѳм налѳн јен-пыѳѳі ѳѳщ кыџ-пу. ѳѳщ вѳлѳм кыџлы вајѳны быд-сама коџінјас: ур, џањ, тулан, кѳч-ку да мукѳдтор.

Јона уна јен вежлагѳм-бѳрті сѳмын колі кык јен: бур да омѳл. Омѳл јенлы гетісны џавѳл-нім (сатана). Бур јенлы да омѳл јенлы верујтыг јѳз індісны отсѳг-јас. Сешѳм отсѳгјаслы гетісны німјас; ањгел да чѳрт.

Кодлы релігіја вајѳ пѳлѳза.

Ужалыг јѳз немсѳ песѳѳ кынѳпѳт перјѳм-вѳсна. Луныс-лунѳ пѳг петтѳѳыс ужалѳ весіг омѳла гурлѳ і шѳјтчыныс. Мед-јона, џерт, џањ-понда, а џањ пѳш-ті џекор оз тырмы.

— Мыјла-нѳ, ескѳ, јона колѳ песгыны ужалыг јѳзлы? — јуаліс ѳтчыд ужалыг морт поплыг.

¹⁾ Љеын „Сотсіалізм і релігіја“.

— Јен шоктöма пессыны, ужавны-шуис поп,— колö и кывзыны да вöчны сы-ног. Та-јылыг зев лö-сыда гижöма библїаын: „пөг-пыщкын кутан перҗыны аслыд Һаң, кытчöз он бөр лок муö,— мөд-ног-кө: кувтöзүд кутан пөг-пыщкын ужавны.

— Сіз-кө-інö оз и волы кокнїд олөм ужалыг јöзлы?

— Мөдар југыдын воас, кужан-кө ловја-дырји овны.

— Кызі сіјö кужан?

— Сіз-жö: јона песган-төждыган, пөг петтöз ужалан (мыр бертан), быдөнлыг кывзан, Һекодкөд он видчы, дај јещцö јенлы јурбитан—тајö и лöө јен-ногөн олөм; сөмын секі мөдар југыдын лöө лөгыд олөм.

— Сөкыд-тај вөлöма ужалыг јöзүдлы кокнїд олөмтö корны!

— Сөрт, абу кокнїд, прөстө-өд оз воггы теныд рај өзөсыд.

— А мыјла-нө, егкө, озыр јöзыс кокнїда рајас кајоны?

— Јенлы јона кевмөны, молибөнјас гылөдөны, бура поп-факлы кознасөны—сіјö и кокнїда кајоны.

— Со вөлөм кызі! А ме, омөль вежөрнад, пыр-на думажті мыјкө мөд-ног - ышловзїг-моз шуис ужалыг морт.

Татыг мї адҗам, кызі попјас ужалыг јöзöс јöј-төдлөны, ылөдлөны. Бур-олөм ужалыг јöзлы најö индөны сөмын мөдарјугыдыг кулөм-бөрті.

Мыјла-нө попјас шуöны тазі?

Медым јöз оз вунөдны јенмөс, медым налы унжык локтас докод. Кор јенлы верујтөны, секі попјаслы долыд овны, секі налөн быдтор ем: руга, выј, Һаң,

гөм. Оз-кө жөз кутны верујтны, поплы лоо вѣнгыртны; вылігаң-өд выј ыи ыаң оз кіггы. Јөз верујтөны—сіјө лбгыд поплы: ынөм ужавтөг кынөмыд век пөт. Та-бөрті, дерт, поңо сылы шуны: „ог гөр-көз, а јен вер-дө; ог көз шабді, а раса быдмө; ог пөрөд кер, а кер-ка ем—зїк јевангелльөын-моз...

Мед мїјан гїнјас јонжыка восгасны, богтам јешцө мы-јаскө ас-олөм-костыг дај ві-зөдлам поплыг муферлунсө.

Өті сіктын, Разанскеј гу-берњаын, јенмөн ветлігөн ад-зөмаөг јукмөс (өшмөс). Сїјө јукмөсас ваыс вөлөма зев көзүд (кључ буракө вөлөма). Поп дыр оз відчыг,—богтас дај кутас јукмөсыг ва ве-жөдны: молібөн гылас дај крест пожјалас јукмөс ва-пыщкын. Молібөн-бөрын став јөз матыштчасны „гватеј“ јукмөс-дорө.

Өтік пөрыг баба вөлөм вігө ревматїзмөн да щөщ окоўтас лечїтчыны. Пырас јукмөсө да пукалас сенї кыкө-кујїм час. Аскїнас зев јона вігмас. Кык вежон-мыгті больнїчаын кыкнан коксө лоас вундыны, Вөлөм-кө „гватеј“ јукмөсас став кокјасыс кынмөмаөг. (Безб. №3).

Бостам мөд прїмер.

Өті мужїклөн кокыс віг-мөма. Сугедјас щөктөмаөг ветлыны төдыг-баба-дїнө. Тө-дыг-баба лечїтөма,—нїмөн візөмөн да гөлагөм-пөлагө-мөн,—кок космытөзыс. Сы-бөрын мужїк мунөма поп-дїнө

виоом-жылыг советујтчыны. Поп щоктас крещенне-дырји јорданын купајтчыны. Мужик купајтчома да аскінас јонжыка вісмөма. Кык төлыг-бөрті мужик бурдөм-пыџџи куліс ¹⁾).

Богтам-кө вігтагөм-дарјасөм, молибөн ылөдөм, крістосујтчөм (ыжыдлун-дырји), мыжкө-нө, егкө, сіјө ставыс буртор ваяө-оз ужалыс јөзлы?

Некущөм буртор оз вая. Буртор-пыџџи вермас сөмын регыджык лоны омөлтөр (кущөмкө вігөм гурны); пөльза-пыџџи лоас сөмын урон, весіг артыштны он вермы мыј-дон. Унаөн төдөны дарјасөм либө крест окалөм. дарјасігөн поп дарі паңөдө ставнысө өті паңыс, да-өд і вомдорсө ставныслыс чышкыштө өті чышјанөн-жө. дарјасыгјас вермасны лоны быдсама пөлөс омөл вігөмөн (сіпілісөн-лы, мыјөн-лы) вісыгјас. Омөл-вігөм зев коңыда вужө өті мортгаң мөд мортлы окасігөн. Сіг-жө вермас сіјө вужны і дарјасігөн, крест окалігөн да крістосујтчігөн.

Со кущөм омөлтөр вермас лоны дарі-помыс, а мі век-на таяө огө төдө, огө гөгөрвоө. Ферт, егкө, коркө гөгөрвоам-жө-да, сөмын-тая со өні јешщө јона-на попјасөс өткымынөн рафејтөны, налы бур-олөм лөгөдөны. Воас регыд пөра—попјаслы ынөм лоө вөчны: некод оз понды јенлы верујтны.

Таяө вігталөмјасыс міјанлы зев төдсаөг, быдөн-вывті, ме-чајта, таяө мунліс, быдөнөс таг-жө попјас ылөдлісны, дај өні-на јешщө унаөс ылөдлөны.

Неважөн-на вөлөма өті вөлөстын со кущөм тор: **Өті** крестанін јона вісмөма біа-вігөмөн. Больны-чаө мунөм-пыџџи сіјө кутас бурдөдчыны поп-ордын.

¹⁾ Комі Областын.

Поп абу jöj, боггас мужікös бурдödны јен-ногөн: мо-
лбөнјасөн да вежаваөн. Ферт, оз прöста боггы бур-
дödныд: быд болбөнныг ва вежödömөн поп богтö даc
тув һаң, лбö кык-кујім тув вурун. Сыркоф поп бур-
дödас мужікös бiа-вiгöмыг,--вeгiг-һиң сылөн һаңыс
jөртödас еща колас, ставыс мунас молбөнјас-вылö.
Һаң мужіклөн бырi, а бурдödчöмыг һекущöм тöлк
ез ло. Һедыр-мыгтi мужік кулас,—абу вермöма вен-
ны бiа-вiгöмтö, абу вермöма поплөн молбөнныс отсав-
ны. Поп зев оз i шоггы, мужік кулöм-вöснаыд!

— Мыј-нö кулi-кö? Коркö-öd кувны-жö. Оз ков,
Марiна, бöрдны мужік-вöснаыд—богтiс сiјöс јен ас-
ордас. Лöгыджыка-кö јешщö зebан (панaпiдаөн,
звөнөн), зiк-пыр рaјö кaјас—радлiг-тырјi вiгталö поп
бöрдыг гöтырыдлы.

Кык лун-мыгтi баба вaјас поплы мед-ыжыд мöс-
сö, медым поп кутас кодравны казтывны сылыг му-
са Вастiнсö (тащöм һiма вöлöм кулыг мужікыс). Поп,
ферт, зев бара лоi рад бур гöгтiһеч-вылад.

Тaјö вiгтыс мiјанлы бара-жö iндö поп муферлун-
вылö.

Озыр jöзлы рeлiгiјаыд вaјö зев-жö ыжыд пöлза.
Налы таладорын зев лöгыд, долыд овны, дај мöдар-
југыдын-на лöгыд-пö лоö-i. Быдлаын налы отсалö јен
попјас кевмöм-куча. Унаөн, ме чајта, кывлiнныд, кы-
зi поп щöктö гöл jöзöс озырјаслыг кывзыны; кызi
щöктö немтö терпiтны быдгама озыр jöзлыг нартi-
чöм.--Колö-пö кывзыны, терпiтны, медым рaјö воан-
ныд; кодi оз кывзы, сiјöс-пö кулöм-бöрас немсö кутас-
ны сiр пöртјын сотны. Јен-пö тазi щöктöма ужалыг
jöзлы овны дај јешщö озырјас-понда кевмыны. Лыд-
фö-пö јевангеллö, сенi-пö та-јылыг со кызi гiжöма:

„Кевмө тiжанӧс ӧбӧдiтыг-понда“ ¹⁾); „Радеjtӧ тi-
жан-вылӧ лӧгалысјасӧс“ ²⁾); „Ен прӧтив мун локлы“ ³⁾);
„Бура олан, он лӧгав—јен пiӧн лоан“ ⁴⁾); „Kodi те-
ныд кучкас пельбокад, лӧгӧд мӧдтӧ; kodi тенгыд мырф-
дас кышӧдтӧ—ен кут, сет щӧц дӧрӧмтӧ“ ⁵⁾).

— Таџи ужалыг јӧзӧс пӧрјӧдлӧны попјас. џерт,
оз кут јевангелльӧйд буржујјаслы паныд-мунны, јеван-
гелльӧсӧ-ӧд лӧсӧдiсны буржујјас. щӧктӧм-герти.

Кодлы таыг пӧльза?—Сӧмын бара-жӧ, џерт, поп-
јаслы да озыр јӧзлы (буржујјаслы). Буржујјаслы зев
кокнiд ӧбӧдiтны јенлы верујтыг ужалыг јӧзӧс. Оз
лыт ужалыг морт (полӧ јенмыг) мунны паныд озыр-
лы. Пыр кутас џерпитны ужалыг морт буржујјаслыг
нартиӧм, сӧкыда уџӧдӧм. Гӧтов сетны буржујјаслы
весиг мед-бӧрја дӧрӧмсӧ, медым кулӧм-бӧрын воны
рајӧ. Буржујлы, џерт, долыд му-вылын овны: сылы
быдтор вӧчӧны кыџи колӧ, некӧд сывӧд оз венџы. Лӧ-
гыд-ӧд сылы i кулӧм-бӧрад овны, пырыг-пыр рајад
кајас. Ми тӧдам—попјас вiсталоӧм-герти—рајӧ кајны
јона кокнӧдӧ пананида да вiчкојасӧ жертва-вајӧм. Ко-
ди-нӧ мед-уна вермас вiчкоӧ жертвујтны либӧ пона-
нида гылӧдны?—џерт, озыр морт. Сиџ-кӧ, i озыр мор-
тлы кокнiдџык гӧл-дорыг рајӧ кајны.

Поплы јевангелльӧ-куџа зев-жӧ логыд овны: гӧл
да озыр (кыкнаныс) сијӧс бура вердӧны-јукталӧны да
гӧм сетӧны. Сӧкыд сӧмын јевангелльӧ-куџа ужалыг
јӧзлы овны, некущӧм долыдлун најӧ оз адџывны.

1) Лука, глава VI стiк 28.

2) Матвеј, глава V, стiк 44.

3) Матвеј, глава V, стiк 39.

4) Матвеј, глава V, стiк 9.

5) Лука, глава VI, стiк 36.

Льенін-јорт-өд ез прөста шулы: „Kodi немсө пес-
сө, ужалө, релігіја сіјс велөдө му-вылын лөна овны
да терпітны, сөмын көсјыгө мөдарјугыдын бур олөм
лөсөдны. А kodi олө јөз гылі-вылын (ужалыг јөз
гөрб-вылын), релігіја сещөмсө велөдө вічкојасө да
манастырјасө жертва вайны, медем вермас озыр морт
шылөдны асгыс му-вывса омөль олөмсө да кокніда
рајө кайны.

Адзам-мі — релігіја некущөм пөльза ужалыг јөзлы
оз вай; сөмын сыыг попјаслы да буржујјаслы локтө
ыжыд пөльза.

Вот кодлы релігіја вайө пөльза.

Мыјла јөз өнөз-на верујтөны.

Воzza-сорныыг мі төдам: релігіја некущөм пөль-
за ужалыг јөзлы оз вай; сөмын пөльза-пыфди вөчө ыж-
ыд урон. А мыјла-кө со јөз өнөз-на верујтөны. Мыј-
ла-кө со өнөз-на поп-факөс рафөјтөны, јен-јылыг гор-
ні-багні кывзөны.

Мыјла-нө сізі? Оз-ө-мыј јөз өнөз-на гөгөрвоны,
мында урон вайө ужалыг јөзлы релігіја?

Оз-на, тыдалө, гөгөрвоны, оз-на адзыны омөль-
тор релігіяыг. ферт, мөдарө-кө шуны, сөкыд пырыг-
пыр гөгөрвоны релігіја-јылыг. Он друг шыбыт, нем-
сө-кө-нін јөзөс черань-вез-моз зугөма, гантајтөма, нем-
сө јөзөс ылөдлөма. Јешщө-нын сөкыд релігіја-јылыг
гөгөрвоны велөдчытөм јөзлы. Најө-өд кыгајастө оз
лыффыны, дај сещөм кыгајасыд важөн зев еща вөлі.
Унжык кыгаыс важөн релігіјаөс кулітөм-пыфди јон-
жыка ошкіс. Сөмын Октабрскеј револүтсіја вогтіс то-

ман-сајыг став „запретней“, гуга торјассө; сөмын өні почө вескыд кыв шуны релігіја-јылыг; Сөмын өні почө венчыштны попјаскөд.

Мыјла-нө өнөң-на унаөн јенлы верујтөны? Өткө, — бара-жө полөм-вөсна; мөдкө,— велалөмаөг важысаң-да, сіјөн (привычка). В. І. Лєнін та-јылыг со мыј шуліс:

„Полөм вөчіс јенјасөс. Капітал вынын,—кодөс ужалыг јөз регыд оз весіг вермыны адзыны, коді быдлун рабочејјасөс да крестанаөс повчөдлө рөзөрі-төмөн, корыгө пөртөмөн лбө щыгла кулөмөн,—со көні өніја релігіјалөн вужыс“¹⁾.

Мөд статъаын Лєнін гижө:—„Ужалыг јөзлөн вын-төмлун (бессилие) вір-јуысјасыскөд (буржујјаскөд) вермагігөн сің-жө чужтө ескөм (вера) мөдарјугыдса олөмө, кықи му-вакөд (пріподакөд) вермагігөн фикарлөн вынтөмлун чужтө јенлы, чөртлы да мукөдлы веруј-төм“²⁾.

Со мыј гижліс Лєнін-јорт өніја верујтөм-јылыг. Сы-ногөн, өнөң мі верујтам јенлы сөмын ас полөм-куза. Огө-на-пө төдө кықи колө венны капіталсө, пырна-пө вештыгам јен-вылө—„јен сетас міјанлы мөдар-југыдын бур олөм“. Пырна-мі сетчам капіталлы, пырна-мі пессам-мыргам буржујјаслы бур олөм лөгөдөм-вөсна, весіг асным олам щыг-ныгө-пөт. Бур олөм мі відчыгам мөдар-југыдыг. Оз ков відчыгны јенсаң, мөдар-југыдыг, а колө аслыным боггыны лөгөдны му-вылын „рај“-олөм.

1) Лєнінлөн гижөдыс: „Об отношении рабочей партии к религии.“

2) Лєнін „Сотсіализм і релігіја“.

Кытчө он виçодлы, быдлаын-на төдчө мијан полөмлун. Чужөмсаң кувтөҗыд пыр тенө повзөдлөны; өткө—јенмөн, мөдкө—чөртөн (бубулаөн). Некейтчө он лыгт тувтчыны, быдлаын чөрт да јен. Меным өнөз-на зев төдса том-дырга полөмлун.

Сецөма ме том-дырји повлі быдсама омөлыг, вегіг рытын некейтчө ог лыгт вөлі керкаыг петны, да і керкаын өтнам ог лыгт вөлі овны. Кызі-нө, ескө, петан, кодыр быдлаын ем куçөмкө аслыссама сојыг: пывсанын— „баңа-гөг“, посвозын— „бубула“, вөрын— „вөрсә“, гујас-вылын (кладбішщө)— „кулөма“, керкаын— „орт“. Сөкыд-жө вөлі секи меным овны, пыр вөлі, кызі шуасны „гөлөмөј тіпкө“ сојыгјасыг полөм-вөсна. Тајө полөмыс менам кысгис зев дыр: арөс комынөз. Сөмын војна-вылын неуна дугдышти полөмыг, лоі өтчыд војбыд морт-шојјас (покоңыкјас)-костын пулаыг зөпсагны-да.

Мыјла војдөр ме тацөма повлі? җик повзөдлөмпонда. Менө ічөт-дырји виçліс (һаңчїтліс) зев јенлы кевмыг да „сојысаыг“ полыг бабө. Пыр сіјө вөлі, ку-танкө дурны, повзөдлө „алы-божеөн“, либө „бубулаөн“.

Сецөм-жө вөлі і мамөј. Ме өні-на төда, кызі менө воккөд ічөт-дырји мам повзөдліс јен-страгтөн“. Пукалам вөлі өтчыд асывозын воккөд пач-возын да лыддыгам (урөк „закон божеыг“ велөдам). Локтіс мијан-дїнө мам дај пондїс мијанлы вїгтавлыны јенногөн олөм-јылыг: сїр-пөртыд-пө дасыг-кымын-на жаржык лоө тајө пачса-жаргыд. Омөла-кө-пө кутанныд јенлы кевмыны, тіјанөс кулөм-бөрад пыр-жө сујасны сїр-пөртјө. Кызөј-пө менгым-да, јенлы јона кевмө, енө грешїтө. Сїзі-жө кызө „гырыг јөзлыг“ (начал-

стволыг) быдгама вісталём, велөдём. Бура-кө кутан-ныд овны, жен-пө сетас тіжанлы рај-олём.

Тащём велөдём-бөрад, ҕерт, сегга пондан женлы кьлонгыны да „бубулаыг“ повны. Сіғ-жө і мукөдөс, ме чајта, ічөтыгаң повзөдлісны быдгама сојысаөн. Кывлывлан-тај сиктјасын челафөс повзөдлём-да, зік-на-жө важ-ногөн-а: кор бубулаён, кор „алі божеён“ повзөдлөны бөрдөмыг. Регыд сіјөс он вуштышт: јона чорыда челаф-дырсаңыд пырөма мјан-пыщкө полөмыд. Ставным мі өткода быдмім; ставнымөс ічөтыгаң быд-ногөн позөдлісны. Агныд төданнуд: ічөт-дырса олём зев дыр оз вун, пыдөз, кық шуасны, пырас сылөн вужјасыс. Сігі-жө і ічөтыгаң велалан быдторјыг повны. Сы-вөсна мі өнөз-на быдгама гөдторјыг полам; пыр мјанлы кастытчө кущөмкө сојыса. Медем, ескө, сојыса оз сој, пырыг-пыр пондам женмөс гаравны, быдгама-пөлөс молітвајас лыфдыны.

• Сөмын өтік тащём повзөдлөмөн-өд оз-на јешщө помаг, емөг на і мукөд-пөлөс повзөдчанјас. Крегъана, ме чајта, төдөны, кызі најөс поп-ҕак ылөдлөны быдгама „жен страгтөн“.—Он-кө-пө кут женлы кевмыны, пырыг-пыр став һаңтө жен шерөн вјас.—А һаң крегъаңнлы мед-дона, һаң-вөсна сіјө немсө погпеттөзыс мыргө, весіг покој оз аdзв. Попыд-өд төдө мыјөн крегъаңнтө повзөдлыны, төдө—крегъаңнлы һаң мед-дона. Медем һаң шерөн жен оз вј, крегъаңн, ҕерт, кутас мыј вермөмыг кевмыны, женмөс бурмөдны: панапидајас вөчө, медем кулөмјас (покоһнікјас) сыпонда женлы кевмасны, лібө

молибөнјас ғылөдө. ҫерт, прөста поп оз ғыв молибөн либө панәпидә, быдґама ғылөмыг сiјө богтө.

Сiҫ-жө попјас повзөдлөны јенмөн нащальствоыг кывзытөмыг. Колө-пө быдґама нащальствоыг кывзыны најө-пө јенґаң.

— Јешщө-һын-пө колө пөчитәјтны сар-баҫушкоөс, сiјөс-пө-өд јен ачыс ас-местаас му-вылын јөзөн правитны бөрјөма. Мыј сарлы воча шуан, јенлы щөщ лоө воча; јен сещөм мортөс кулөм-бөрын адө-жө ґујас.

А сар-баҫушко аслас нащальствокөд пемыд мужик-вылын гөрө, мужиклыг вiр јуө. Мужик сылы ас-гөрб-нас лөбөдө сојан јуан. Пыр ҫерпитө ас-вылын гералөм да нарҫитөм. Оз-һын сiјө нафејтчы му-вылын буржык олөм... Оз көсјы мужик адө пырны—ҫерпитө нащальствоыг быдґама нарҫитөм. Оз лыгт сiјө јенлы воча (паныд) мунны.

Тащөм гөкыд олөмөн морт ҫик пiкө воас дај пондас јенлы кевмыны. Корны кутас мөдар-југадыг бур олөм да чельадсө пондас сiҫ-жө велөдны. Iчөтыґаң i најө велалөны јенлы кевмыны. Пыдө мортлы пырас релiҫiја, зев реґыдөн сегґа сiјөс он i вуштышт. Сы-понда өнөҫ-на јенлы верујтөны. **Сы-понда өнөҫ-на поп-дәккыг кывзөны ылөдлөм, јенмөн повзөдлөм.**

Медым бырас быдґама верујтөм, колө релiҫiја һещкыны вужнас. А релiҫiјалөн вужјыс мијан олөм-пыщкын. Кытчөҫ олөм выль-ног он лөгөд, сетчөҫ релiҫiја вуж оз быр. Та-јылыг зев лөґыда Лһенин-јорт шули: „һекущөм бур кнiҫа оз вермы перјыштны повзөдлөм уҫалыг јөз-пыщкыг релiҫiја вуж, кытчөҫ агныс оз велавны өтвылыг, лөгөдчөмөн, лучкi да төлкөн вермаґны важ олөмкөд; кытчөҫ оз боггыны вен-

ны капитализмөс—сijö-öd жона пыдын viçö религиялыг вужсö“¹⁾.

Сөмын јещцö вьл-олөм лөгөдигөн унаөн-на, ме чајта, јенлы верујтöны. Ферт, ескö, пöрыг јөз-жö сöмын-да: најö-öd iчöтыгаңыд велалöмаөг јенлы верујтны-да, пырыг-пыр оз вермыны дурдыны. Најö жона-на јещцö јен-јылыг сорһитöны дај öткымын том јөз-öс ылсдлöны.

Кызі Коммунистјас viçöдöны религия-вьлö.

Гоґза-горһыг ми аdылим, кызі јөз јенлы öнöз-на верујтöны, кывзöны поп-факлыг јен-јылыг сорһи. Öни мијанлы колö тöдны: верујтöны-оз коммунистјас? Оз-кö верујтны, мыјла најö дурдисны? Мыјла јенмөс вунöдисны?

Медым јонжыка гөгөрвоам та-јылыг, воґвыв тöд-малам: мыј лöө коммунистыс да мыј-вöсна сijö пессö? Öнија общество¹⁾ важга обществоыг жона-һын јансалö, ем на-костын зев ыжыд разһитса. Важөн јөз-котыр олöмаөг мöда-мөд-костас öтүвја ембурөн: öтвылыг ужалöмаөг, öтвылыг-жö, кодлы мыј колö, быдтор јук-львлöмаөг. На-костын абу вöвлöма некущöм зык асланыс öтласа ембур-понда. Абу вöлöма на-костын гөлһи озыр: ставныс олöмаөг öткоґа. Важга јөз-котыр-лөн тащöм олөм шугö: первобытнеј коммунизмөн.

1) Из статьи Ленина „Об отношении рабочей партии к религии.“

2) Общество—ужөн јитчöма (кöртасöма) јөз-котыр (чукөр): овлö—ставыс öтвылыг ужалö, овлö на-һын öти мөд-вьлö ужалö.

Вель-дыр таҕи овлөмөҕө важга јөз-котыр. Бөрын-жык налөн өтувја олөмыд вежгас, лоө мөд-пөлөс. Быдөн кутасны ужавны аслас гемјалы, быдөнлөн лоө аслас ембур. Тагаң і боггас јөз-олөм-костын јанса-лөм. На-костын кутасны лоны озырјас да гөлјас. Озырмыны кутасны өткымынөн, оз јона ужалөм-по-мыг, а мукөд-јөз-гылы-вылын пукалөм-мудеритөм-по-мыг. Пондасны најө аслыс ембур-чукөртөм-вөсна ужөдны щөц і мукөдөс. Воҕө најө сецөма вельмасны, вегіг агныс оз і кутны ужавны. Став ужсө кутасны вөчны сөмын гөлжык јөз. Мед-воҕа озыр-мортыс шугывлөма патріаркөн¹⁾.

Өнiја общество јукө сiҕ-жө кык-пөлөс јөз-вылө, ---кык класс²⁾-вылө. Өтi классыс лоө капіталiстјас, мөд—ужалыг јөз. Өтi классыс (капіталiстјас) һемтор оз ужав да озыра олө, мөд классыс јона ужалө да һемтор абу, гөла олө. Капіталiстјас олөны ҕик ужалыг јөз гылы-вылын. Капіталiстјасөс мөд-ногөн шуөны буржујјасөн. Буржујјас луныг-луно песгөны ужалыг јөзөс кыҕкө-мыјкө јонжыка лчкыны, пікө вәјөдны. Ужалыг јөз-жө песгөны, кыҕи мыј вермөны мынтөд-чөны буржуј лапа-улыг. Тајө кык-пөлөс песгөмыс чужтө кык класс-костын вермасөм (тышкагөм). Мөдым кокһиджык лоө вермагны, кыкнан классыс ас-пi-

1) Патріарк—јөз-котыр-пыщкыг бөрјөм олөма морт. Сiҕөс бөрјылөмөҕө мед-төлка-пыҕды, уж-вылын да мукөдлаын нырщi-кавны.

2) Класс—јөз-котыр, кодi ембуо керiгөн өткод места заһи-мајтө, өткода вiҕөдө мукөд котыр-вылө, кодлөн өткөд права ем-бур вөчан-тор-вылө.

гыс лөгөдө партіяјас ¹⁾. Партія бура велөдө да ве-
кыда нүөдө асгыс классө мөд класслы паныд; пар-
тия туддөдө асгыс классө бур олөм-понда пессигөн.
Капиталистјаслөн і ужалыг јөзлөн ем быдөнлөн асла-
ныс партія. Ужалыг јөзлөн ем зев збој да суг јөз-
котыр, сіјө шугө коммунист партіяөн. Тајө партія-
пыщкыг војтырөс шуоны коммунистјасөн.

Та-бөрын позө өні шуны: **Коммунист лөб партиј-
неј јорт, коді јона збоја (сөлөмсагыс) пессө ужалыг
јөз-вөсна, коді буржујјаслы мунө паныд.**

Өні ми төдам, кыңи коммунист-партія пессө ужа-
лыг јөз-вөсна. Сің-жө төдам, кыңи ужалыг јөзлы му-
ноны паныд быдгама буржујјас, озырјас. Пыр најө
лөгөдчөны вылыг-вылө ужалыг јөзөс кыңкө-мыңкө јон-
жыка топөдны, пікө вайөдны.

Ужалыг јөзкөд пессигөн буржујјаслөн ем уна-пө-
лөс өтсөгјас. Јона бур-өтсөг щөщ і религіја.

Воңа-горнијасгыс ми аңылим, кыңи поп-фак ве-
лөдөны ужалыг јөзөс кывзыны буржујјаслыг да на-
көд лөна овны. Мөд-ногөн-кө, поп-фак оз щөктыны
мунны паныд буржујјаслы; пыр најө щөктөны овны
јевангельлө-куза: велөдөны ужалыг јөзөс терпитны
буржујјаслыг быдгама нартітөмсө.

Сіңкө, религіја ужалыг јөзлы щөщ мунө паныд.
А коді мунө ужалыг јөзлы паныд, коммунист-партія
оз зев сіјөс радејт, пырыг-пыр-жө боггас сывкөд вер-
магны, бырөдны. Сің-жө сіјө пессө бырөдны і рели-
гіјатө.

Төдам ми: партіяө пырөны сөмын сецөм јортјас,

¹⁾ Партія—класс-пыщса-котыр, коді јона крепыда сулалө
ас-класса пессөм-вөсна. Партіяас котыртчөны сөмын бур вежөра
да збөј-војтыр.

кодјас вермөны нуодны уж партија велөдөм-герти. Сиз-кө, быд-морт, коммунист-партијао пырөм-бөрүи, щощ кутас мунны паныд религијалы. Оз вермы коммунист өтпырјө лоны і јенлы верујтыгөн і коммунистөн. Сий-кө збылыг (гөлөмсааныс) коммунист—сыыг јенлы верујтыг омоль: јенлы-кө верујтө—омоль секи коммунист. Ферт, емөг өнөз-на партијаын омөлик коммунистјас. Сещөмыс, примернө, тази горһитөны: меным-пө религија оз мешајт коммуниставны, ме-пө өткода верујта јенлы і коммунизмлы; оз-пө јенлы верујтөм мешајт меным тышкасны ужалыг јөз-вөсна.

Тащөм горһи, ферт, һекытчө оз туй. Ми-һин төдам кызи религија мунө воча (паныд) ужалыг јөзлы, а өткымын коммунистјас, буракө, век-на һемтор оз гөгөрвоны, сийө і тази горһитөны.

Коммунист-партијаса программаын шуөма: „религија да коммунизм оз вермыны өтвылыг овны; на-костын ем зев ыжыд разһитса.

Емөг і сещөм коммунистјас, религија-јылыг тази

горһитөны: „религија — сийө частнеј фелө, мијанлы оз мешајт; кодлы окота, мед колө-кө верујтөны, а кодлы абу—сиз-жө“.

Тащом горни бара-жө мијан-ног оз туж. Тајө сорни-герти позо шуны: „поп-фак, мыј окота сјө ивочө ужалыг јөзкөд: јөјтөдлө најөс јенмөн, ылөдлө налыг унжык руга, выј, һаһ,—ме һемтор ог шу“.

Тащом горни абу бур коммунистлөн, тащом сорни оз ло Ленин-јорт велөдөм-герти; тащом сорни пырө гөлөм-вылас сөмын поп-факлы. Оз-өд прөста поп-факыд шуны: емөг-пө бур і омөль коммунистјас; бур коммунист-пө һекор религија-вылө оз во, а омөль коммунист-пө пыр мунө религијалы паныд.

Адхам ми татыг, кодлы воө гөлөм-вылас коммунистјаслөн сорныс.

Медым оз поп-факлы, а ужалыг јөзлы воас гөлөм-вылас коммунистлөн сорныс, колө коммунистјаслы виқодны религија-вылө В. І. Ленин велөдөм-герти.

Сјө та-јылыг со-мыј шулис: „Ми требујтам (ко-рам), мед религија лоө частнеј фелөөн госуларстволы. Госуларстволы мед һекущөм мог оз ло религија-динө; верујтыг-котыр медым оз јитчыны госуларство-власткөд. Медым быдсөн вермасны, кодлы окота верујтны либө һекодлы не верујтны і сјз воқө. Но коммунист-партијалы религија абу частнеј фелө. Мијан партијаыд-өд өтувтчөм котыр, сетчө пырөны бур вежөра да збој (смел) гөлөма војтыр пессыны (тышкасны буржујјаскөд) ужалыг јөз-понда. Тащом котыр оз вермы, дај оз поз, сјқи-тақи виқодны религија-вылө. Ми вөчим асыным партија щөщ і религијакөд вермагны, сөмын колө кужны вермагнысө“¹⁾.

Өни ми адхам Ленин-јорт висталөм-герти,—кықи коммунистлы колө виқодны религија-вылө.

1) Ленин—. „Социализм і религија“.

Коммунистлы религиаыд буржуй-код-жө враг. Коммунистыд буржулы-моз-жө мунө паныд религиаыдлы. Коммунист-партиаыд, кыңи збылыз боггис мездыны ужалыг жөзөс буржуй-лапа-улыг; сиз-жө боггас весавны и религиа-чад.

Ферт, абу кокнид,—регыдөн он перышт религиа-лыг вужсө; дыркод ковмас коммунистжаслы вермагны сыкөд. Сөмын воас пөра—вермасны и сижөс, кыңи вермсны шыбитны буржуужаслыг влагтсө.

Таңи коммунистжас нжөдөны религиа-вылө.

Колө-оз религиа.

Воңа-горнижас-герти поңө шуны: религиа некущөм пөльза ужалыг жөзлы оз вай; религиа лөгөдөма сөмын ужалыг жөзөс ылөдлыны, пикө вайөдны; бур веждра, жортжас важөн-нын еновтисны женлы көвмөм

Быдлаыг-өд аджам ми религижалыг сөмын омөлтөр. Быдөн, кодө неуна веждра, шуө: религиа-пө ми-жанлы оз ков, некущөм-пө сыг, абу пөльза. Сөмын религиа-чадөн кольмөм жөз век-на оз вермыны еновтны женмөс. Пыр-на најө женгаң видчысөны бур-олөм, гажарај. Пыр-на сещөм жөз олөны му-вылын женмыг полөм-куча, дај жешщө мукөдөс щөщ пемдөдөны; оз-пө поң му-вылын женмыг повтөг овны; секі-пө ставным мөда-мөднымлыг голанымөс ордөм.

Збылө гөла-вундыг-кодөг лоам, огө-кө кутө женлы кевмыны?

Ме чајта, огө. Ми төдам—емөг-нын зев уна женлы верујттөм жөз, а гөла мөда-мөдлыг некод-на ез

орөд. Сөмын, гола орөдөм-пыддә, јонжыка мөда-мөд-сө радејтөны, мөда-мөдлы отсалөны.

Богтам-көт бара-жө коммунистјасөс. Најө јенлы важөн-нын оз верујтны, а мөда-мөдлыг гола некод-на ез орөд. Ег-на сещөм дівө кывлө.

Мыла, ескө, тақі шуөны өткымын јөз? дерт, бара-жө, религіја-чадөн кольмөм-јөз і шуөны. А кольмө-дісны најөс, кызі мі төдам, попјас, кодјас пыр щөк-тны овны јенмыг полиг-тырјі. Најө велөдөны быдө-ныг (јенмыг, буржуыг, озырыг) повны, быдгама нарті-төм терпітны. Сіјөн і өнөз-на өткымынөн тақі гор-нітөны.

Дыр? кутам мі терпітны озырлыг нартітөм, поп-лыг ылөдлөм?—Кытчөз ог боггө асным вөчны аслы-ным выль-олөм. А выль-олөм вөчыглы колө лоны збој, вына, бур вежөраөн. Выль-өлөм вөчыг морт медем некущөм вөрсаыг-ні, васаыг-ні оз пов, медем сіјө мунө лучкі да збоја вескыд туж-куза.

Вермас-ө тащөм мортыс верујтны?—дерт, оз.

Колө-ө мјанлы лоны тащөм мортөн? дерт, колө.

Сіңкө, мјанлы колө помыг-помө шыбітны јенлы верујтөм да регыджык боггыны лөгыджыка лөсөдны ассыным олөмөс. Колө мјанлы кывзыны Лөңін-јорт-лыг велөдөм-вигталөмсө. Сөмын секі мі вогтам му-вылын „рај“-олөм.

Илл. П 3638
